

Recente ontwikkelingen op de Vitra Campus

Het opvallende geheel van hedendaagse architectuur op de Vitra Campus brengt de commerciële en culturele aspecten van de Zwitserse meubelproducent samen: de gebouwen, ontworpen door gerenommeerde architecten, lokken al decennialang design- en architectuuraideptes uit de hele wereld naar de productielocatie. In juni 2016 werd er een tweede ingang naar de Campus ingehuldigd - samen met het Vitra Schaudepot, een nieuw gebouw van Herzog & de Meuron.

De Vitra Campus in Weil am Rhein heeft de laatste jaren verschillende veranderingen ondergaan. Het eerste project, het VitraHaus van Herzog & de Meuron, was klaar in 2010 en fungeert sindsdien als Vitra's flagshipstore en bezoekerscentrum. Samen met het Vitra Design Museum, ontworpen door Frank Gehry in 1989, is het VitraHaus een belangrijk aantrekkingspunt op het noordelijke deel van de Campus. Nog zo'n hoogtepunt bevindt zich op het zuidelijke deel van het terrein: de brandweerkazerne (1993) van Zaha Hadid, haar eerste grote nieuwbouwproject. Het VitraHaus en Vitra Design Museum zijn verbonden met de brandweerkazerne door de belangrijkste boulevard van de Vitra Campus. Deze straatas loopt dwars door het productieterrein en is enkel toegankelijk voor publiek/bezoekers tijdens rondleidingen of speciale evenementen. Sinds 2014 zorgt de Álvaro-Siza-Promenade, een vrij toegankelijk wandelpad ontworpen door Álvaro Siza, voor nog een verbinding tussen het VitraHaus en de brandweerkazerne langs de westelijke rand van de Campus.

Het recent gebouwde Vitra Schaudepot is nog een belangrijke mijlpaal in het proces om de Campus open te stellen. Het Schaudepot en de nabijgelegen brandweerkazerne zijn een tweede openbaar aantrekkingspunt dat een tegenwicht vormt voor het VitraHaus en het Vitra Design Museum aan de andere kant van het bedrijfsterrein. De grens van de interne productieterrainen werd verplaatst en loopt nu langs de rand van het fabrieksgebouw dat door Álvaro Siza in 1994 ontworpen werd. Daardoor is de brandweerkazerne direct toegankelijk voor bezoekers.

Een tweede ingang naar de Vitra Campus

De vroegere oriëntatie van het bedrijfsterrein richting het noorden creëerde een gesloten grens tussen de Vitra Campus en de omliggende terreinen in Weil am Rhein. Mensen die met de bus of de wagen kwamen, moesten omrijden langs het westen of oosten van het terrein om het VitraHaus of Vitra Design Museum te bereiken. Deze toegangsweg was niet aangenaam voor voetgangers. De oprichting van het Vitra Schaudepot is dan ook gekoppeld aan de bouw van een tweede ingang naar de Vitra Campus aan de stadszijde. Deze oplossing was des te dringender geworden aangezien veel bezoekers uit Zwitserland nu vanuit Bazel naar Weil am Rhein reizen met tramlijn 8, een verlengde grensoverschrijdende verbinding die in 2014 geopend werd.

Van de eindhalte van de tram of van het centraal station in Weil am Rhein wandelen reizigers noordwaarts, parallel met de hoofdstraat. Het nieuwe voetpad splitst zich onder een pergola en leidt

direct naar de opvallende baksteengevel van het Vitra Schaudapot. In tegenstelling tot het noordelijke gedeelte van de Campus, waar de goed zichtbare gebouwen in weiden staan met hier en daar fruitbomen, zijn de gebouwen in het zuidelijke gedeelte geïntegreerd in de residentiële en commerciële architectuur van de omgeving. Vogt Landscape Architects, gevestigd in Zürich, ontwierp het pad als een aaneenschakeling van een tuin, pergola, plein en terras. Op het einde van de pergola wordt het pad breder en loopt het uit op een klokvormig plein dat door de brandmuren van de omliggende gebouwen omgeven wordt. Alle muren werden wit geschilderd om de indruk te wekken van een uniform, maar toch artificieel geheel dat langs de rand nog steeds de overgang naar de stedelijke schaal van de stad toont.

Vitra Schaudapot

Het Vitra Schaudapot biedt de bezoekers die van Weil am Rhein komen een opvallend uitzicht. Het staat recht tegenover de brandweerkazerne en grenst aan de vroegere productiehal met een sheddak, die voor de grote brand in 1981 gebouwd was. Momenteel wordt dit gebouw hoofdzakelijk gebruikt door het Vitra Design Museum: de benedenverdieping dient als opslagruimte, terwijl de bovenste verdieping - onlangs ontworpen door Konstantin Grcic - een open kantoorlandschap is met geïntegreerde glazen balkvormige structuren die de bibliotheek en vergaderruimtes insluiten. De wens om delen van de meubelcollectie van het Vitra Design Museum te presenteren aan het publiek bestond al jaren. Een nieuwe gelegenheid deed zich voor toen het oude vervallen gebouw tegenover de brandweerkazerne gesloopt moest worden. Het eerste idee was om het gebouw af te breken en een ondergrondse structuur te creëren die toegankelijk zou zijn voor het publiek. Rolf Fehlbaum en de architecten Herzog & de Meuron ontwikkelden daarna in gezamenlijke besprekingen het idee van een zichtbare opslagruimte als een opwaartse verlenging van de kelder - een gebouw dat zou voldoen aan de nood aan ruimte voor openbaar gebruik en ook de mogelijkheid zou bieden om een kijkje te nemen in de afgeschermdes ruimtes van de uitgebreide verzamelingen van het museum. Dit heeft eindelijk een groot probleem opgelost, namelijk het feit dat het grootste deel van de collectie van het Vitra Design Museum, wiens kerncollecties momenteel uit ongeveer 7000 meubelstukken bestaan, niet zichtbaar zijn.

In 1986 gaf Rolf Fehlbaum Frank Gehry de opdracht om een gebouw te ontwerpen waarin de meubelcollectie, die toen nog betrekkelijk klein was, gepresenteerd kon worden. Tegen de tijd dat het gebouw in 1989 af was, was het beoogde doel veranderd: onder Alexander von Vegesack, de oprichter en directeur van het museum, werd het Vitra Design Museum een plaats voor tijdelijke thematische tentoonstellingen, waarvan vele gebaseerd waren op de eigen verzamelingen, maar geen overzicht van de collectie tonen. Delen van Vitra's stoelencollectie werden op verschillende plaatsen en momenten gepresenteerd op de Campus, maar deze tentoonstellingen waren nooit permanent. Het doel van het Vitra Schaudapot is niet enkel opvallende stukken uit de museumcollectie te tonen aan bezoekers, maar ook een overzicht te geven van de geschiedenis van (zit)meubels sinds 1800. Daarom zijn de voorwerpen chronologisch georganiseerd op stalen rekken met drie niveaus. De rekken zijn ontworpen door Dieter Thiel, die jarenlang met Vitra samengewerkt heeft en verschillende vorige tentoonstellingen van het Vitra Design Museum ingericht heeft. De presentatie in de centrale hal van het nieuwe gebouw is sober, in lijn met het concept van een zichtbare opslagruimte: betonnen vloer, witte muren, stalen rekken, TL-lampen aan het plafond. Een

centrale zone blijft open om flexibele presentaties mogelijk te maken en jaarlijks zijn ongeveer drie kleine tijdelijke tentoonstellingen voorzien voor deze ruimte.

De hoofdingang bevindt zich in het midden van de zuidgevel, zodat de bezoekers bij het binnenkomen direct uitkomen bij de receptie en een winkel waar ze tijdschriften en boeken over design en verschillende voorwerpen kunnen kopen. De vestiaire en de openbare toiletten bevinden zich rechts, terwijl trappen naar beneden leiden naar de toegankelijke ruimten waar bezoekers door vier ramen in de eigenlijke opslagdepots kunnen kijken, de oude aan de ene kant en de nieuwe aan de andere. Deze transparantie is een belangrijk doel en een soortgelijk panoramaraam in de nieuwe Depot Bistro in het gebouw ernaast, biedt ook een zicht op de kantoren van het Vitra Design Museum. Bezoekers kunnen helemaal naar de conservatieworkshop aan de andere kant van de ruimte kijken.

De Depot Bistro, waarvan het interieur door Studioilse uit Londen ontworpen werd, is de tweede culinaire locatie op de Vitra Campus, naast het Vitra Campus Café. Hét dominante designelement van de Bistro is een grote toonbank waar gasten hun bestellingen kunnen doorgeven en hun meeneemgerechten kunnen afhalen. De aankleding van de ruimte is ook geschikt voor kleine evenementen, zoals lezingen of debatten.

Het Vitra Schaudepot en de Depot Bistro delen een bakstenen terras dat enkele treden boven het plein en de hoofdas van de Campus ligt. De simpele rechthoekige structuur van het Vitra Schaudepot zelf heeft geen ramen en is voorzien van een zadeldak. Het enige decoratieve detail zijn de gebroken bakstenen van de voorgevel die ter plaatse kapot geslagen werden: een stilistisch element dat onlangs ook door Herzog & de Meuron gebruikt werd voor hun uitbreiding van het Underlinden Museum in Colmar.

Het thematische idee van een archaische woning of een prototypisch huis loopt als een rode draad door het werk van de architecten: van het Blauwe Huis in Oberwil (1979/80), het Rudin Huis in Lymen (1997) of het Schaulager entreegebouw in Münchenstein bij Bazel (2003) tot het Parrish Art Museum in Long Island (2012). Het VitraHuis is ook gebaseerd op dat concept, hoewel zijn 'geëxtrudeerde' huiselementen als een extravert architectonisch sculptuur samengesteld zijn.

In vergelijking met het VitraHaus van 2010 is het ontwerp van het nieuwe Vitra Schaudepot ingetogen. Het lijkt op een magazijn, in overeenstemming met zijn functie en zinspeelt op het karakter van een monofunctioneel gebouw. Het zou in elk geval moeilijk geweest zijn om nog een uiterst expressief gebouw op te richten zo dicht bij de brandweerkazerne. Ondanks zijn esthetische ingetogenheid heeft het Schaudepot zich ontpopt tot een emblematisch staaltje architectuur.